

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉCI ÉS KÖRJEJYZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS
TANITÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyed-
évre 1 frt. Papok-, tanító- és községi előjárónak egész évre
8 frt. a tanító-egylet tagjainak, községi és körjegyzőknek 2 frt.
50 kr. — Egy példány ára 8 kr.
Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos

BETEGHPÁL.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 2 kr, azonfelül 1 kr
magánhirdetések □ cm.-kint 3 kr, többszöri közlésnél 2 kr-ért
közöltetnek. — Bélyegdíj külön 30 kr. — Nyilt-tár sora 50 kr
Hirdetés és nyilt-tár díja előre fizetendő.

Hirdetéseket a lap részére elfogad minden hirdetés iroda

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETEGHPÁL könyvnyomdája és könyvtárosa (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

A király.

(R. L.) A kapuczinusok homályos sírbolt-
jában immár két hete alussza boldog álmát a
mi megboldogult királyasszonyunk Erzsébet. A
mi könnyünk volt, azt mind elhullattuk drága
teteme fölött; a mi virág termett, azt mind oda
vittük s elhintettük utolsó útjára. Kiapadt már
könyünk forrása s most csak szívünk fájdalom
nagyobb, melyet a bánat sajtol belé.

A kapuczinusok vaspántos ajtajánál meg-
jelenik éjszakáinkint egy hóhéhr szellem —
Magyarország Génusza s megrögtetve azt, így
szól:

„Jer ki felséges királyné, a magyar nemzet
vissza kíván téged.“

És reszkető hangon szólal meg belől a
királyné:

„Áldás az én hű népemre... De itt a fiam
társaságában teljesen meggyógyult beteg szívem...
Oh, nem hagyhatom itt, hisz oly sokat
szentvedtem, míg viszontláthattam...“

Nem jön, nem jön! Hiába várjuk vissza,
elkötözött tőlünk örökre!

Gyászba borultán kesergünk utána s kö-
nyes szemmel tekintünk az özvegy királyra, sze-
retet uralkodónkra. Az a fájdalom csapás, mely
nemes szívét oly borzasztóan sújtá, ami szív-
ünkön is be nem hegedő sebet ütött

Nemes, jó királyunk! Bizzál a magyar
nemzetben a Te hű népedben. Oszd meg véle
fájdalmadat, így elviselhetőbb lesz sajtó bánatod.

Jere hű néped közzé! Itt találj vigaszt a
mi rendithetlen szeretetünkben, hűségünkben.

Nem fogunk háborgatni nagy bánatodban.
Csak veled sírni, csak érted imádkozni akarunk.

Jer, jer! Pótold a te nemes sziveddel a mi
nagy veszteségünket.

Hallgasd meg a magyar nemzet kesergő
sóhajtasát!

Udvarhely vármegye félévi történetét

érdekes leírásban mutatja be szentgeriozei Jakab
Gyula, vármegyénk tevékeny alispánja, két és fél
nyomatott ivre terjedő, gondosan megszerkesztett, a
beszámolásra érdemes mozgalmakat s kifejtett tevé-
kenységeket hiven felölölő, terjedelmes jelentésében,
mely az e hó 6-án megtartandó őszi rendes közgyű-
lésre készült.

TÁRCSA.

Orosz-magyar szövetség.

(Elbeszélés az 1848—49-iki szabadságharcból.)

Írta: Abray Károly.

(A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.)

Rövid fény, hosszú árny! kevés ideig ragyogó
dicsőség, sokáig tartó mély bánat.

A dicsőség fénykorszorját magunk fűztük hős
tettek csillagsugar száláiból. A világ legnagyobb katonai
hatalma sem tudta azt letépni: Azzal fektetett sírba ben-
nünket.

Föltámadtunk!
Beszélünk mithoszszzerű hősrégéket a mult nagy
időkről, a nagy idők eseményeiről.

A miről már előzőleg mint félelmes jóslatról be-
széltek: sajnós ténynyé vált. A minden oroszok czarjának
seregei betörték hazánk szent földjére.

Kétszázezer főnyi tenger nagy ellenség mindent
elpusztít, mit útjába talál.

Ha minden, vele szemben álló honvéd egy-egy vas-
szobor is: elsöpri a reá zudított jégtenger áradat.

Európa első rangu hadvezére Paskievics varsói
nagy herceg volt a sereg fővezére. Csatákban nőtt
katona, harcok viharáiban tanult és edzett vezér, kinek
névét a Visztulától a Jancsekiangig, a jegestengertől a
Sárga-folyóig minden nép ismerte és rettegte.

Junius hó első napjaiban léptek magyar földre.

A jelentés négy részre van felosztva s az alispán
körébe tartozó ügyek 34 oldalon vannak tárgyalva.
Itt számol be Ugron István, vármegyénk árvaszéki
elnöke is hasonló időszakról öt oldalon.

Az alispán jelentésének első részében kiemeli,
hogy január 1-től július 1-ig alispáni iktatóra 15817
ügydarab érkezett (147-el több, mint a mult év első
felében). Elintéztést nyert 15710, hátralékban maradt
107 ügydarab. Kihágásos ügyek iktatójára 346 érke-
zett, elint. 344, maradt 2 ügydarab. A közig. bizott-
sághoz 1497 érkezett, elint. 1487, maradt 10 ügyd. A
közig. erdészeti bizottsághoz 279 erk., elint. 250 drb,
maradt 29 ügyd. Közigazgatási bírósági ügyekben 14
darab érkezett és mind elintéztést nyert. Fegyelmi
ügy folyamában volt 31, elintéztetett 20, folya-
matban van 11. Fegyelmi bírság 631 forint volt
kiszabva, befolyt 436 forint, behajtás alatt áll 195
frt. A törvényhatósági bizotts. tavaszi rendes köz-
gyűlésén (ápril 6-án) kívül rendkívüli közgyűlés volt
január 29-én, ápril 11-én és június 18-án. A központi
választmány 3 ülést tartott. Jegyzői szigorlat 3 volt s
mindenik jó eredménnyel. Külföldre szóló utlevél
610, házalókönyv 133 marhalévlé 5 kros 44400, 3 kros
3000, össz. 47400 darab volt kiadva. A központi fog-
dába 281 férfi és 9 nő volt elzárva s ezek közül csakis
4 férfit élelmeztek a törvényh. átalányból. Szabadság-
időt Jakab Gyula alispán 3, Szabady Ferenc dr 14,
Keith Ferenc dr aljegyző 56, Szabó Gábor aljegyző 8,
Kis Kálmán h. szolgabíró 4, Németh Albert főszám-
vevő 21, Licht Gyula állatorvos 14, Szibian György
iktató 6, Bartha Gábor irnok 3, Kénesy Géza irnok 14
és Fülöp Albert napidíjas 14 napot élveztek. A vár-
megyei tisztikarban következő változások történtek:
Ifj. Jakab Gyula választás útján pénztári tiszt; kine-
vezéssel Konecz Aurél pénztári tiszt alszámvevő, Kon-
dor Géza Udvarhely-járási állatorvos, Szakáts Zoltán
ideigl. joggyakornok, Felszeghy Péter megyei alle-
véltárnok közokmányi gondnok és Palmay József ideigl.
allevéltárnok lett. Az alispáni hivatalhoz 1374 pénzté-
tel folyt be. Az anyakönyvi ügyekre vonatkozólag
megemlíti a jelentés, hogy új anyakönyvi állások
rendszeresítve nem voltak, kevés kivétellel az összes
anyakönyvesek mellé helyettesek vannak kinevezve s
ezáltal — habár kis mértékben is — a körjegyző any-
könyvesek munkaköre kisebbedett. A vármegye házi-
pénztárában a törvényes vizsgálatok minden hónapban
megtörténtek s ott a szokott rend és pontosság volt
észlelhető. A házipénztárnál a közösített árvaakkal
együtt 48 pénzalapot kezeltek 150,264 frt 85 és fél kr
készpénz bevétellel és 120,852 frt 29 kr készpénz
kiadással; értékpapirokban bevétel 240,338 frt 55 kr,
kiadás 7360 forint 50 kr és készlet 232,978 forint 05
kr volt.

A járási ügyforgalmaknál az udvarhelyi főszol-
gabíróhoz közig. ikt. 11947 és kih. ikt. 1019 ügydarab
érkezett s mind elintéztést nyert. Kiadott 306 cseléd-
könyvet, 13 iparigazolványt, 5 iparengedélyt, 89 mu-
kakönyvet, 2 igazolási jegyet, 16 erdőri eskübi-
zo-

nyitványt, 112 mezőri szolg. könyvet, 22 halászej-
gyet, 114 építési engedélyt, 131 táncengedélyt, mely-
ből a tiszti nyugdíj-alapra 209 frt folyt be. Tolonco-
lás 5 esetben fordult elő.

A kereszturi főszolgabíróhoz közig. ikt. 11271,
kih. ikt. 768 ügydarab érkezett. Előbbiből 28, utóbbi-
ból 8 ügydarab nem nyert elintéztést. Az anyakönyvi
ikt. erk. 98 drb mind elintéztést nyert. Kiadott 324 cse-
lédkönyvet, 5 iparig., 6 ipareng., 92 mezőri szolg.
könyvet, 78 építési engedélyt, 113 táncengedélyt, 17
halászejgyet. Toloncozás 3 esetben volt.

A homoródi főszolgabíróhoz közig. ikt. 9307, kih.
ikt. 994 ügydarab erk. és mind elintéztést nyert. Az
anyakönyvi ikt. erk. 125 ügyd. szintén mind elint. Ki-
adott 280 cseléd-, 5 munkakönyvet, 12 iparig., 1 erdő-
ri bizonyítv., 111 mezőri szolg. könyvet, 136 épít.
és 55 táncengedélyt, 23 halászejgyet, 1200 munkásiga-
zolványt. Toloncozás 11 esetben volt.

Székely-Udvarhely város közigazgatásáról kime-
ritő értesítést hoz a jelentés. Megemlíti, hogy a tanács-
hoz, rendőrséghez és pénztárhoz összesen 11432 ügy-
darab érkezett, melyből 11389 elintéztést nyert. Ipar-
igazolványt és engedélyt 26 ot adtak ki, 20 építési en-
gedélyt, 19 cselédkönyvet. Cseléd a nyilvántartásba
366 volt bejelentve. Kiadtak 2 igazolási jegyet. Ilón-
kinti változással 28 k.-nő, szállodában 5 szobaleány
volt. 22 táncengedélyt adtak ki. Toloncozás 115,
önnyilkosság 2, véletlen vízbefulás 2, tüzeset 3 s
mindenik gondatlanságból eredt volt. Elzárási bünte-
tést 68 egyén állott ki 253 napon. Részletesen beszám-
ol a közpénztár állásáról, mely szerint összes bevétel
48397 frt 93 és fél kr, kiadás 45262 frt 14 kr, értékben
bevétel 173072 frt 16 kr, kiadás 500 frt vált. Az árva-
pénztárnál bevétel 8975 forint 85 és fél kr, kiadás
7521 forint 85 és fél kr, értékben bevétel 8629
forint 18 kr, kiadás 50 forint 98 kr, magánkötvé-
nyekben bevétel 33272 frt, kiadás 1182 frt volt. Állami
adó összesen 18556 frt 23 és fél kr folyt be. A gazda-
sági állapotokról megemlíti, hogy a város területén 48
bival, 190 ló, 138 sertés és 183 szarvasmarha van. Juh
és kecske nincs. Az orsz. és hetivásárokon 3911 szarvas-
marhát, 100 bivalat, 461 lovat, 879 juhot és bá-
rányt, 1311 sertést adtak el. Levágtak 677 szarvas-
marhát, 650 borjut, 507 sertést, 8320 bárányt és 205
juhot. Elemi csapás nem fordult elő, a termés jó közpe-
snek mondható. Közmunaköteles 313 kézi és 58
igás volt. — Az egészségügyről megemlíti a jelentés,
hogy hevenyfertőző betegség 22 esetben volt: bárány-
himlő 20, vörheny és hasihasnyálm. 1—1. Trachoma
6 esetben fordult elő. A város területén — a polgári és
katonai kórházakat nem számítva — 57 haláleset volt
s ebből 3 halvaszületett. Öngyilkosság 2 volt. A ven-
déglok, korcsmák stb. 21 esetben voltak megvizsgálva
s a mérszárszékekben 54-szer vizsgálatot és próbame-
rest tartottak. Az állategészségügy kedvező volt;
menyiben a száj- és körömfájás fellépésére a szarvas-
marhákat beoltották s így a járvány gyorsan lejárta.
Elhullás nem volt. Sertésorbáncz 15, sertésvész 5 eset-

Az orosz fővezér Bártfán ütötte föl főhadiszállá-
sát. Mint osztrák császári élelmezési biztos gróf Zichy
Ferencz volt mellé beosztva.

Ez egyetlen kiváló érdemét ismeri a dugszadg
grófnak a magyar nemzet.

A gróf urnak természetesen ismét voltak segédei,
fiatal, könnyű szívű emberek, kik minden ügyet szolgál-
nak, mely őket jól fizeti; kalandorok, kiknek mindegy
bármely uton menjenek, ha kilátásuk van, hogy az ma-
gasra vezető őket, társadalmi elzűllöttek, kik másutt a
tenger fenekére süllyedvén, így kerestek magoknak mentő
révpartot, az nem jött tekintetbe, hogy ez a posvány, kik
már iszapba süllyedtek, jó nekik, akárhol is jussanak föl-
szinre.

A határszéli szép kis város teljesen tömve volt
katonasággal, leginkább tisztekkel. A sereg maga kívül
táborozott a város alatt. A tiszt urak inkább szerettek a
városban benn mulatni, ez kevesebb bajjal és több dicső-
séggel is járt.

Főkép, mikor a városokban oly gyönyörű szép
tündérek laktak, mint a messze földön híres bártfai szép
leányok.

Hajuk olyan, mint a napfényben csillogó arany,
puha, sima, márvány, félig csukódott szemek, mint a
kék tenger mélyében visszatükröződő nap, szívök, lel-
kök tiszta, mint a legtisztább gyémánt.

Az orosz tiszt urak udvariassága hódolattal haj-
lott meg a királynői szépség előtt, a Zichy gróf ur kísé-
retében levő könnyelmű ifjúság utfelre dobott kincs-
nek tekintette őket. A ki megtalálja, fölveheti és bir-
hatja.

Ezt gondolta báró Schönfeld osztr. csász. kir. fia-

tal főhadnagy is, ki Weber szenator ur házában lévén
beszállásolva, a házi ur tündérszép leányának Margit-
nak kezdett élet-halálra udvarolni.

A puritán jellemű fiatal hölgy tiszta lelkéről, mint
sziklára lött golyók pattogtak a könnyű hódításokhoz
szokott vitéz lovag tüzes ostrom-szavai.

Minél hidegebb, minél zárkózottabb lett a hölgy,
annál hevesebben ostromolta a könnyelmű lázas szen-
vedély.

A báró ur eleinte azt hitte, hogy némi szinleges
csékely ellentállás után könnyű szákmányra tehet szert;
midőn aztán később látta, hogy egy szűz erősség előtt
áll, melyet a legvitézebb őrség — a tiszta erkölcs, a leg-
erősebb bátyafal, a nemes lélek oltalmaznak: sértett
hüségé annál inkább ösztönözte kitarására.

Az eszközökben nem volt válogatóság; sem tar-
tott rossznak, ha ez őt cselhez vezeti. Az akadályokat
nem vette tekintetbe, sőt azok újabb tápot nyújtottak
lázongó szenvedélyének. Egy ifju erélye könnyen legyőzi
azokat.

De nem győzte le, sőt annál távolabb vettetett
vissza.

Ez boszantotta, ez fokozta bűnös szenvedélyét,
melynek tüze már, mint a pokol lángja égette lázadó
szívét.

Addig játszott a tüzzel, míg egyszer összeégette
vele önmagát.

Az utolsó döntő rohamot intézte a szép hölgy szive
ellen.

Ünnepélyesen megkérte a kezét.

Azt hitte, hogy ez a kis külvárosi liba, a mint
bizalmasabb ismerősei előtt gunyosan szokta nevezni,

Gyümölcsösomagoláshoz nagyon alkalmas üres ládák és hordók minden nagyságban jutányos áron kaphatók
Gál Jánosnál Székely-Udvarhely.

ben volt elhullással. A népesedési mozgalom a fiukra nem volt kedvező, mennyiben 61 született és 65 elhalt, leány 51 született és 43 elhalt. Házasság 41 történt.

A községi közigazgatásnál a jegyzői irodák ügyforgalmát maga a jelentés is igen jelentékenynek mondja. Az udvarhelyi járás 15 jegyzőjéhez közig. ikt. 15731, kézbesítésre 5166, közs. bir. panaszkönyvekre 793 ügydarab érkezett s 80 ugy maradt elintézetlen. A kereszturi járás 14 jegyzőjéhez közig. ikt. 18511, közs. bir. panaszkönyvekre 1652 ügydarab érkezett s ezzel szemben 201 maradt elintézés nélkül. A homoródi járás 14 jegyzőjéhez közig. ikt. 16791, közs. bir. panaszkönyvekre 1832 ügydarab érkezett. Megjegyzni a jelentés, hogy „ha tekintetbe vesszük azt a sokféle teendőt úgy köz-, mint magánügyekben, a mi veljök (a jegyzőkre) hárul, bizonyára méltán lehet mondani, hogy túl vannak halmozva. Javadalmazásuk oly csekély, hogy egy közönséges irnok is magasabb és mivel teljes lehetetlen, hogy egyedül véghezvessze teendőit a jegyző, kénytelen tartani egy segítséget a 400 frt fizetésből.” Atyai gondoskodással beisméri a jelentés továbbá, hogy „Mindenfélé hatóság ad nekik dolgot eleget, de legtöbbet a pénzügy; az pedig oly szigorúan, hogy ritka jegyző, a kikikerülje a gyakori és jelentékeny bírságokat. Az eljárásságok legnagyobb része évenként változik s az ujak beoktatása az azok teendőinek végzése is igen sok dolgot ad a jegyzőknek. Csak hogy ezen, ez idő szerint, elég sajnos, de segíteni nem lehet. — mondja a jelentés. Mi is kénytelenek vagyunk e jelentéshez csatlakozni, midőn a három szolgabírói járás pótdátoló 88 községének siralmas helyzetére tekintünk. A pótdátoló egyetlen községben 3 százalék, de a 88 közül a legtöbb 50—60—70, sőt 120 százalék pótdátót is fizet. Van ugyan még 49 község, a mely nem fizet pótdátót s talán fel is emelhetné jegyzője fizetését 600 frtra, de mivel a jegyző a rendeletek végre hajtója és akárhányszor adóvégrehajtó: községeiben nem mindig szívesen látott vendég.

A községi szegényalapok az udvarhelyi járásban 7654 frt 97 krt, a kereszturiában 8423 frt 60 krt és a homoródiában 12244 frt 40 krt s összesen 28322 frt 97 krt képviselnek. A három járásból beérkezett községi számadások közül 81, szegény-alap számadás 59 maradt felülvizsgálatlan, de a nagyobb rész már a jelen közgyűlés elé van terjesztve, ugy a jövő évi költségeloirányzatok is. Helyszíni leszámolást tartott Németh Albert főszámvevő Zetelakán 12, Erkedén 10, Dobóba 5 és Kadiosfalván 3 nap; Koncz Aurél alszámvevő Szent-Demeter községben 6 nap.

Megyei utadó 1897. évről hátralékban maradt 29524 frt 31 kr, folyó évre kiróvás 63692 frt 57 kr, összesen 93126 frt 88 kr; befolyt 10295 frt 19 kr s hátralékban maradt tartozás 82831 frt 69 kr a második félve, mikor a tömegesebb befizetések is történni szoktak.

A jelentés érdekesebb részeinek ismertetését jövő számunkban folytatjuk.

TANÜGY.

Királyné emléke az almási barlangban.

Az „Udvarhelyi Tanító-Egylet” szeptember 21. és 22-én XXIV. évi rendes közgyűlést megtartotta Belle László székelykereszturi áll. tanítóképző intézeti gyakorlóiskolai tanító, egyleti elnök vezetése alatt. A közgyűlésen vendégek és tagok igen szép számban voltak.

Az elnök tartalmas megnyitójában szívből szívekhez szólott Erzsébet magyar királyné véletlen elhunytáról s a legmélyebb megilletődéssel beszélt vármegyénk tanítóinak igaz érzelmeiről. Sírj csendben, könyekig meghatóttan, állva hallgatták az elnök szavait s egyhangulag járultak azon indítványához, hogy az e czéltól a központba mielőbb összehívandó rendkívüli közgyűlésen külön is kifejezést adjanak a pótolhatatlan veszteség érzetének.

Elnöki megnyitót után az egyes bizottságok kiküldése volt s Szász Ferencz titkár az egylet egyévi történetét érdekes és hű képen feltárta; szép vonásokban vázolta a központi bizottság és főiskolák derék munkásságát. A központi pénztár és alapok állásáról pénztáros örvendetesen számolt be. A pályamunkákat bíráló bizottság előadója helyett, Gál Imre képezdei tanár felolvasta a bírálatokat. E szerint a Sándor

örömmel fogadja a családot. Háborus időkben könnyen megy a házasság, a tábori lelkész egy óranegyed alatt elvégzi az egészet. Ha aztán az illetők rövid idő alatt egymásra unak, éppen olyan könnyen megy az elválás is. Egyik megy jobbra, a másik balra.

Semmi sem örök a nap alatt. Fiatal barátját gróf Orloff Ivanevics orosz kapitányt is elhívta, hogy tanuja legyen győzelmének! Mosolygva vizsgáltja a megszomorodott szalmaövegyet. Magával viheti, ha tetszik Szent-Pétervárra. Jól megnezzé. Bizony megérdemli.

A fiatal orosz gróf katona tréfának vette a dolgot, kalandnak, a milyen nem ritkán szokott előfordulni Mars ifjainak életében. Pompás mulatság. Megérdemel egy kis fáradságot.

Utóljára is gavallér ember megvizsgáltja a siránkozó nőt pár ezer rubellel. Ezzel az egész ügy rendbe van hozva s elfeledve mind örökre.

Hanem mikor a szép hölgyet meglátta, kinek a szűzes érzelem méltóságától sugárzó arcán nemes lelkének nyomata ült: megdöbbent.

Látta, hogy ez nem hitvány vásári portéka, melyet adni-venni lehet. Egy egész életet nem lehetne eléggé megfizetni.

A fiatal hölgy eddig büszkén, hideg méltósággal utasította vissza a báró minden szavát, most a női varázs bűbájával vonul vissza tőle.

Lesütötte napsugaras szemét s mig arczán bíborpir ömlött el, halkan, csaknem suttogva mondta: — Nem fogadhatom el a báró ur ajánlatát.

(Vége köv.)

Mózes kir. tanfelügyelő 30 koronás pályadíját 5 közzül Veres Ferencz bögözi áll. igazgató tanító érdemelte ki munkájával, melyből a nyertes mű szerzője köztetszés között néhány mondat felolvastott. Sándor Domokos képezdei tanár, a lelkes és érdemes tanító barát: „A magyar nyelv tanításának sablonosságai, cz. felolvasását zajos éljenzéssel és jegyzőkönyvi hálával fogadta — Gál Imre tanár határozó előadásában — a közgyűlés. Az állami szakszertű felügyelet szervezése, tekintettel a néptanítók előléptetésére. vitatott a központi bizottság helyes kidolgozása szerint egyhangulag elfogadták.

Az elnök a maga és tisztársai nevében lemondott, mivel 3 évi megbízatásuk lejárt. A közgyűlés vezetését Végler Gyula vette át s a választás csakhan ar megtörtént. Egyhangulag, ritkán tapasztalt lelkesültséggel a volt tisztikar magvillásztották s zajos éljenzések között Belle László ismét elfoglalta az elnöki széket. Az országos bizottságba egyleti képviselőnek az elnököt választották. A kiküldött bizottságok beszámoltak küldetésükről s ezt követte néhány indítvány tárgyalása, mely után elnök az ülést bezártnak nyilatkoztatta. Gyűlés után következett a közebéd, melyen az elnök Wlassics Gyula dr közoktatásügyi miniszterre és Veres Ferencz Sándor Mózes kir. tanácsos, tanfelügyelőre írtette poharát. Poharat emeltek még a jelen volt Poppov Péter kir. tanf. tolluk, az almási iskola derék gondnokása, a község érdemes elöljárósága s többek egészségére. A közebéd a késő délutánig tartott s ezzel az első napi ténykedések is véget értek.

Mánap reggel mintegy 80 tagot számláló társaság, tanítók és tanítványok fátylak- és gyertyákkal, jó adag görög-tűzzel a híres és természeti csodáival mindenkit bűvölőbe ejtő almási barlang látogatására indultak. Az égbenyuló mészkőhegyek, itt-ott földalatti üregek, az előbb még vigan csergedező patakooska eltűnése az óriási hegyek alá: közelebb hozza a szemlélőt Istenhez s a természet iránti csodulatos vonzalommal lépünk a barlangba. A denevérek milliói érdekes látványt nyújtnak. Lassan lépkedve haladt a társaság a váltakozva szűkebb és egészen szűk, majd tágasabb üregekben. Végre a 9-ik üregnél, mely a legszűkebb s melyben egy remek függő kő is van — megállapodva, illetődött hangon énekeltek Kőlosey „Hymnus”-át négy szólabban, Végler Gyula kereszturi zenetanár vezetésével. Belle László elnök indítványára s a társaság egyhangú hozzájárulásával, Ajtai János homoródmalmi unitár. pap igen meghatározó beszéd kíséretében, az eddig tisztelemnek nevezett barlangrészt „Erzsébet-emlék-szakasz”-nak nevezte. Szent volt az élete, templom áldott jó szíve. Méltóbbat, mely a magyarok védőangyalának szent emléket örök időkre hirdesse, tanítóink nem találhattak volna. A már „Erzsébet-szakasz” nevet viselő üreget, hazafias tanítógúnk márványtáblával megjelöli s leleplezésekor ünnepelet rendez. A keresztelési ünnepség mély meghatottsággal végződött. Az Erzsébet-szakaszt görög-tűzzel fényesen kivilágították és a Szózatot elénekeltek.

Ezután az utazást folytatták addig, míg a barlangon keresztül futó patakooskák értek. Ekkor vízszatártek, egyesek a barlang feletti nagy üregbe is felmentek. Két és fél óráig tartott a vizsgálódás, mely után barlangi emlékekkel megrakottan, az érdekes képet nyújtó társaság napvilágra került. Sietett is, hogy az Isten szabad ege alatt sült, finom „szivány-pesenyét” elfogyassza.

A közgyűlés és kirándulás sikereiért méltán illeti elismerés Homoród Almás község lakosságát, élén derék bírója ifj. Barra Józseffel és jegyzője Barra Lajos-al. Az intéző bizottság — melynek tagjai már napokkal előbb fáradoztak — orosz-lau-részt érdemel az elismerésből.

Tanítók figyelmébe. Az állami és áll. segélyezett közs. iskolák tanítóinak figyelmét ez uton is felhívom arra, hogy a tandíj fizetés alul felmentést igénylő szegénysorsú tankötelesek részére a szükséges ingyen tankönyvek kimutatását a szabályszerű 2 példányban kiállítva legkésőbb okt. hó 10-ig illetékes helyi hatóságok útján annyival inkább terjesszék be, mivel a hátridőn túl beérkező folyamodványok nem lesznek tekintetbe vehetőek. Együttal felhívom azon állami iskolák tanítóit, melyektől a beiratkozottak kimutatása eddig nem terjesztett be, hogy ez iránt kiadott 2884 számú felhívásnak október hó 6-ig multhatatlan teyének eleget. Sz. Udvarhely, 1898. szept. 29. é. Sándor Mózes s. k., kir. tanfelügyelő.

Irodalom.

A „Magyarország” politikai napilap abban bírja sikere legtöbb titkát, hogy ez a lap a közönség kegyét ide oda való hajlongással nem keresi, hanem egyenesen, határozottan, se alulról, se főlülől jövő befolyások által meg nem tántorítva, halad a maga útján. Van egyénisége és van lelke, a mely kifejezést nyer minde sorában. Hűséges tolmácsa a tradicionális magyar függetlenségi politikának, mely a szuverén magyar állam eszméjéhez való konzervatív ragaszkodás mellett mindig a modern haladás zászlóvivője volt. Maga a lap is mint zurnalisztikai termék, a legmodernebb szellem szülötte, s mint ilyen, valóságos forradalmat csinál a magyar hírlapirodalomban. Ugy kihasználja a hírlapírás céljaira a modern technika minden eszközeit, olyan bozorkányosan gyorsá teszi a hírszolgálatot, mint a hogy azt a „Magyarország” tette, előtte egyetlen hírlap meg sem kísérelte. Ez a zurnalisztikai mozgékonyosság s az a publicisztikai rendületlenség: ez a „Magyarország” ereje. A „Magyarország” szerkesztője H-lló Lajos, hely. szerkesztője Luczély László, főmunkatársa pedig Bartha Miklós, a ki nemcsak elsőrendű politikai kapacitás, hanem a legelső magyar próza-író is. Tárca-rovata gazdaságáról Móra István, Abonyi Árpád, Sz. Noga Janka, Vértési Arnold és más jeles írók gondoskodnak. Napi-rovatait a budapesti hírlap-író-gárda legfűrgőbb, legügyesebb tollforgatói látják

el. A „Magyarország” előfizetési ára: Egész évre 14 frt, félve 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr, egy óra 1 frt 20 kr.

Értesítés és felhívás az unitárius nőknek. Egy régi vágyamat, többszöri ígéretemet — Isten segédelmével az év hátralevő részében meg fogom valósítani. Az unitárius nők számára kiadok egy imakönyvet, melynek főcíme: „Szívemet hozzád emelem”. A könyv tartalmaz elmékedéseket, mindennapi és alkalmi imádságokat. A hajadon leányra, az édes anyára, az árvára, az özvegyre, a boldogra és a szerencsétlenre, az örvendzőre és a bánatosra, a betegre és az öregre is gondoltam. Mindenik darabban a hívő szől. Vajjon eljut-e a szívekhez, fölfogja-e emelni Istenhez, lemos-e egy-egy könyvet, enyhíti-e a fájdalmat, erősíti fogja-e az egyszerű unitárius hitet, a melynek történelme annyira szép női jellemet mutat föl, az író nem tudhatja, mert a bírói szerep az olvasóé. A munkáé a munka és a reményesség, Istené az áldás és a segedelem. Tájékozásul a követvezőket hozom a szíves olvasó böcses tudomására: az imakönyv gondos kötésben jelenik meg. Egy példány ára csinos kemény kötésben 1 frt 20 kr; szép angol kötésben merített papíron 3 frt; diszes bársony kötésben 5 frt és művészi kivitelű bőrkötésben 7 frt. A kiadás terhét és felelősségét is magamra vettem és az előfizetéseket f. évi november 15-ig elfogadom. Kolozsvárt, 1898. szeptember 15. Boros György,

Volt alkalmunk meggyőződést szerezni arról a megkapó gyászról, melyet a „Képes Családi Lapok” illusztrált szépirodalmi hetilap öltött a királyné halála alkalmából; értésünkre jutott, hogy ugy a merénylet helyét, mint a felséges áldozatnak a hajórol történt elszállítását, nem különben a gonfi gáztűntetés és a halott vasutra szállítatásának fénykép után készült reprodukcióit is hozza; ugyanabban a számban közli annak az elvetemült gazembernek Lucheninek a sikerült arcképét is, valamint hű rajzát annak a gyilkos eszköznek, melylyel a század legrémitőbb gaztettét elköveték. Mindezekből látjuk, hogy a „Képes Családi Lapok” mindazt és gyorsan közli ugy írásban mint képben, a mi a közönséget csak érdekli, s mégis Magyarország legolcsóbb szépirodalmi heti lapja, mert előfizetési ára negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal V., Vadász u. 14. szám Budapest.

Katángy-Naptár. Karácsonra nagy irodalmi újdonság készül: a Katángy-Naptár, melyet Nagyságos Katángy Menyhért országgyűlési képviselő ur, a Naplóbíró bizottsági tagja, írt és szerkesztett, választási költségeinek részben való behozásának tekintetéből. Az „Országos Hírlap” megszerezte a jeles hazafitól kizárólag előfizetői részére s mindazoknak, akik most előfizetői lesznek, bérmentve ajándéku küldi karácsony hetében. Ki ne ismerné nagynevű írónk Mikszáth Kálmán pompásan megrajzolt alakját, Katángy Menyhértet? Mikszáth páratlan humorának, éles szatírának és nagy megfigyelő tehetségének ez egyik legkiválóbb alkotása, mely az olvasóközönségnek már eddig is ritka gyönyörűségére szolgált. Kétségtelen, hogy Mikszáth géniusza ez újabb alkotásában is tul fogja szárnyalni a várakozásokat s a Katángy-Naptárral oly művet ad a közönség kezébe, melyhez fogható nincsen a magyar irodalomban. Az „Országos Hírlap” kiváló izlésének és a művelt magyar olvasóközönség iránt való előzékeny figyelmének adja tanúságát az által, hogy e naptárt küldi szét előfizetőinek karácsonyi ajándéku és újabb bizonyosságot ad arról, hogy a közönségnek azt a nagy partfogását, melylyel e lapot eddig is elhalmozta, méltán megérdemli.

KÜLÖNFÉLÉK.

Erzsébet királyné emlékszozára

A „Székely-Udvarhely” szerkesztője is az adományok közvetítését illető mozgalmat megindította. A hazafias adományokat bármily kis összeg legyen is elfogadja, nyilvánosan nyugtázza és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankhoz beküldi, hol azokat tovább kezelik. A „Székely-Udvarhely” gyűjtése:

Bíró Sándor kir. végrehajtó	4 kor.
S. Tóth Albertné	1 "
Soha Aladár könyvkötő	1 "
Eddigi gyűjtésünk	11 "
Összesen	17 kor.

— Kérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése már lejárt, szíveskedjenek azt minél előbb megújítani, nehogy a lapnak küldése fennakadást szenvedjen.

— Vármegyei számonkérőszéket tartott hallerkeői Haller János gróf vármegyénk főispánja szeptember hó 28-án délelőtt s délután a vármegyeház kistermében; 29-én pedig a törvényben előírt bizottsággal megvizsgálta az oklanti kir. járásbírósi fogházat és 30-án a központba folytatta a számonkérőszéket. A számonkérőszékül jegyzőkönyvvezető Lázár Ádám gróf, vármegyei főjegyző volt. Jelen volt Jakab Gyula alispán s Gyarmathy Ferencz és Sándor Mózes az áll. választm. alelnökei és a vármegyei tisztikar. A központi és árvaszéki p. nztár, az összes tisztviselők működését a legszigorubb vizsgálat alá vette főispánunk s a legkisebb mulasztást is észrevette. Az utadónyilvántartás vizsgálatánál 75,637 frt 79 kr hátralékot talált s hivatozott a március 30-iki számonkérőszéki jegyzőkönyvre és az alispánt a behajtásnál követendő legerélyesebb intézkedésre utasította. A kir. pénzügyigazgatóságtól főispáni felhívásra jelentés ér, melyben kimutatja, hogy egyes közig. hatóságok, körjegyzők és község elöljárók mily hanyagul intézik el a pénzügyigazgatóság megkereséseit. A kimutatás a jegyzőkönyv másolatának csatolásával az alispánunk kiadottat a szükséges eljárás megindítása végett. Az összes pénztárak rendben találtak.

— Személyi hírek. Reich Albert állategészség. ügyi m. kir. felügyelő mult héten városunkban és vármegyénk több községében felülvizsgálatokat tartott.

Gyászjelentések a legdúsabb választékban, bármely percben 2 órai idő alatt százanként 2 frt 50 krajczártól, minden további 100 drb 1 frt 80 krtól kezdve a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában pontosan elkészítettek.

— **Kathony Domokos** m. kir. anyakönyvi felügyelő vármegyénkben tartott vizsgálatának vége felé jár.
— **Zonda József** kir. állami állatorvost a földmivélségi miniszterium Budapestre, az állategészségügyi osztályhoz táviratban behívta s pár napi külszolgálatra a hunyadmezei Brád és Felső-Bárza aranytelepre kirendelte. Körülbelül e hó 5-én visszautazik városunkba.

— **Kinevezések.** Az igazságszolgálati m. kir. miniszter Pollák Ignác kolozsvár-vidéki kir. járásbírói díjnokot a homoródközlendi járásbíróshoz kir. végrehajtónak; a belügyi m. kir. miniszter vármegyénkbe az oroszhegyi anyakönyvi kerületbe Gálffy István községi jegyzőt és a szentábrahámiba Vitályos Albert körjegyzőt anyakönyveseknek nevezte ki s egyúttal a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél közreműködéssel is megbízta.

— **Áthelyezések.** Tompa Árpád helybeli kir. főreáliskolai tanárt — saját kérésére — a vallás és közoktatásügyi magy. kir. miniszter a nagy-szebeni állami főgimnáziumhoz áthelyezte. — Az igazságszolgálati magy. kir. miniszter Lőrinczi Károly homoródközlendi járásbírói végrehajtót a kolozsvár-vidéki kir. járásbíróshoz helyezte át.

— **Tanulmányi kirándulás.** A helybeli róm. kath. főgimnázium 44 növendéke, tanári vezetés mellett tegnap tanulmányi kirándulásra utazott Csik-Gyimesbe. Hétfőn (holnap) este térnek vissza.

— **Polgári zenekarunk** hangszereit kijavíttatta és működését újra megkezdte. Kik e zenekar tagjai kívának lenni, sziveskedjenek a Szabó Gyula könyvtárnál kitért ivre neveiket fölírni. Solymossy Endre, elnök.

— **Eljegyzés.** Gyárfás Sámuel kazai máv. pénztáros eljegyezte Török József birtokos kedves leányát Emmát H.-Szt. Pálon.

— **Tanulmányut.** Égei Ferencz Miklós, a kolozsvári Ferencz József Tud. Egyetem kitűnően végzett növendéke, ki előtanulmányait a helybeli ev. ref. kollegiumban nyerte, a vallás- és közokt. miniszterium által utalványozott 1200 frt ösztöndíjjal római régiségek tanulmányozására szept. 27-én Budapest—Fiume—Velenzén keresztül Rómába utazott. Kísérje szerencsés-kívánatunk!

— **Vármegyénk közgyűlése.** Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságát hallerkeői Haller János gróf főispánunk intézkedésére Jakab Gyula alispán október 6-án délelőtt 10 órára a vármegyeház nagytermében tartandó őszi rendes közgyűlésre hívta. A két ives tárgyszorozat 88 pontból áll. Az alispán és arvaszéki e. n. ö. felvéssé, s a számonkérőszéki jelentéseken kívül kormányrendeletek, hivatalos előterjesztések, választási ügyek, szabályrendeletek, községi ügyek, átiratok és kérvények csoportjeimék alatt igen sok fontos, megyénk közönségét érdeklő ügy van felvéve tárgyalásra. Az átiratok csoportjában a Kossuth Lajos nevének megrágalmazásával országos megvetésben részesült Zimándi és Zelenyák iránti jegyzőkönyvi megbotránkozás kifejezése, valamint, Kis-Küküllővármegye közönségének a parajdi sóbánya üzemének fokozása tárgyában küldött átirata is tárgyalásra kerül.

— **Requiem.** A helybeli görög katolikus templom talán soha sem fogadott magába oly nagy közönséget, mint mult vasárnap. Sándor István, a városunkban székelő udvarhelymegyei görög kath. esperes — Sándor János szenterzsébeti és Boér István abásfalvi gk. plébánosok s a helybeli róm. kath. főgimnáziumban tanuló gk. és gör. kel. vallású ifjak segítségével — megható gyászistentiszteletet tartott Erzsébet magyar királyné gyászosa elhunyt alkalmából. Vármegyénk tisztikara Jakab Gyula alispán vezetésével a parajdi sóbánya üzemének fokozása tárgyában küldött átirata is tárgyalásra kerül.

— **Halálhíradás.** Benkő Antal 1848—49-es honv. tizedes szept. 24-én Bethfalván, 75 éves korában elhalt. A nagyszebeni s több csatában részt vett és jelen volt a világi fegyverletételénél is.

— **A közs. és körjegyzők orsz. egyesülete** hétfőn tartotta közgyűlését Pestvármegye székházának közgyűlési termében. Az elnökség indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy fölír a képviselőházhoz és a belügyminiszterhez, gondoskodjék novelláris uton arról: 1. Hogy vagy részesíttessenek a községek az államkincstártól megteendő évi segélyezésben azon szolgálatok fejében, amiket a tisztán állami érdekű ügyek ellátása körül teljesítenek, vagy esetleg a községi és körjegyzők új alapokon rendezendő fizetését a kincstár a községektől vállalja magára. 2. Az egyéves önkéntesi alapon való katonai szolgálat terjesztését ki a jegyzői szigorlatokon képzett ifjakra s a jegyzői szigorlatra való jelentkezhetés joga a segélyezőknek husz éves korukban engedtessek meg. Vármegyénk jegyzői egytelvényes képviselőletében Ráduly Sándor elnök, Gálffy István és Máthé János voltak k. küldve.

— **A székely kamara gyászja.** A marosvásárhelyi keresk. és iparkamara szept. 23-án Erzsébet királyné végzetes elhunyt alkalmából rendkívüli teljesülést tartott Tauszig B. Hugó kir. tanácsos elnöklésével. Elhatározta, hogy Erzsébet királyné szobor-alapjához 200 koronát ad s a királyné nevére teendő keresk. és ipari természetű ösztöndíj alaphoz 2000 koronával járul.

— **Udvarhelyvármegye legtöbb adót fizető virilis megbízottjai tagjainak 1899-ik évre érvényes névjegyzéke.** 1. Boros Károly szeszgyáros, Bethfalva, 1801 frt 99 kr. 2. Reitter József gyufagyáros, Parajd, 1109 frt 74 kr. 3. Ugron Gábor birtokos, Sz. Udvarhely, 1093 frt 93 kr. 4. Gyarmathy Ferencz ügyvéd, Székely-Udvarhely, 1020 frt 34 kr (ügyvédi oklevél). 5. Ugron Ákos birtokos, Budapest, 877 frt 60 kr. 6. Teichner

Jakab fakeskedő, Sz. Udvarhely, 844 frt 73 kr. 7. Ugron Zoltán birtokos, Fiafalva, 792 frt 32 kr. 8. Szöllösi Sámuel bérlő, Szombatfalva, 685 frt 80 kr. 9. Florián Bogdán kereskedő, Sz. Udvarhely, 646 frt 08 kr. 10. Gál János kereskedő, Sz. Udvarhely, 521 frt 08 kr. 11. Konez Armin gyógyszerész, Sz. Udvarhely, 505 frt 98 kr. 12. Farkas Lázár bérlő, Sz. Keresztur, 467 frt 22 kr. 13. Ifj. dr. Daniel Gábor képviselő Budapest, 445 frt 66 kr. 14. Bárd Kemény Béla, birtokos, Szt. Erzsébet, 428 frt 44 kr. 15. Gyárfás Endre képviselő, Budapest, 369 frt 49 kr. 16. Doros György szeszgyáros, Sz. Udvarhely, 353 frt 32 kr. 17. Bajnoczky András birtokos, M.-Zsáod, 352 frt 50 kr. 18. Becsek Aladár lapszerkesztő, Sz. Udvarhely, 342 frt 90 kr (lapszerkesztő). 19. Szabó Ferencz mézgyáros, Sz. Udvarhely, 341 frt 86 kr. 20. Lánoczky Sándor vasgyáros, Lővéte, 335 frt 82 kr. 21. Gáspár Gyula birtokos, M.-Vásárhely, 333 frt 81 kr. 22. Haberstumpf Károly építész, Sz. Udvarhely, 288 frt 31 kr. 23. Pálffy Dénes birtokos, Tarasfalva, 287 frt 67 kr. 24. Sebosi Ákos kir. körjegyző, Segesvár, 287 frt 65 kr. 25. Jakab Gyula alispán, Sz. Udvarhely, 286 frt 92 kr. 26. Kassai Domokos birtokos, Lővéte, 285 frt 61 kr. 27. Borbáth Dániel ügyvéd, Sz. Keresztur, 267 frt 03 kr. 28. Szabó Albert kir. körjegyző, Sz. Udvarhely, 265 frt 83 kr. 29. Szent-Királyi Árpád birtokos, Gagy, 265 frt 72 kr. 30. Pap Ödön birtokos, Sz. Keresztur, 252 frt 11 kr. 31. Pálffy Károly tanár, Sz. Udvarhely, 247 frt 72 kr (tanári oklevél). 32. Szenkovicz János kereskedő, Sz. Udvarhely, 243 frt 77 kr. 33. László Domokos törvénysz. bíró, Sz. Udvarhely, 239 frt 56 kr (bírói oklevél). 34. Sperker Ferencz birtokos, Szt. Demeter, 232 frt 67 kr. 35. Ajvász Kristóf kereskedő, Sz. Keresztur, 225 frt 47 kr. 36. Perszián János kereskedő, Sz. Udvarhely, 224 frt 50 kr. 37. Dániel Lajos birtokos, Vargyas, 223 frt 67 kr. 38. Sándor János tanár, Sz. Keresztur, 213 frt 70 kr (tanári oklevél). 39. Jäger József gyógyszerész, Sz. Keresztur, 205 frt 72 kr (gyógyszerészi oklevél). 40. Dr. Lengyel József orvos, Sz. Udvarhely, 204 frt 48 kr (orvosi oklevél). 41. Ifj. Solymossy János gyógyszerész, Sz. Udvarhely, 203 frt 50 kr. 42. János Gyula ügyvéd, Sz. Udvarhely, 203 frt 42 kr (ügyvédi oklevél). 43. Dr. Otrobán Nándor, ügyvéd, Brassó, 203 frt 25 kr. 44. Lőrincz Lajos birtokos, H.-Almás, 193 frt 25 kr. 45. Dr. Szabady Ferencz főorvos, Sz. Udvarhely, 188 frt 02 kr. 46. Dr. Ráczkóczy Sámuel járási orvos, Sz. Udvarhely, 187 frt 20 kr (orvosi oklevél). 47. Farczady Károly kereskedő, Sz. Udvarhely, 155 frt 54 kr. 48. Br. Gamerra Oszkár ny. főszolgabíró, Sz. Keresztur, 185 frt 50 kr. 49. Novák Károly magánbíró, Sz. Udvarhely, 185 frt 36 kr. 50. Dr. Török Albert ny. főispán, Sz. Udvarhely, 180 frt 56 kr. 51. Betegh Pál lapszerkesztő, Sz. Udvarhely, 177 frt 80 kr (lapszerkesztő). 52. Gidáli József bérlő, Véczeke, 175 frt 94 kr. 53. Balázs Ignác mézgyáros, Sz. Udvarhely, 174 frt 26 kr. 54. Czitrom Jakab bérlő, Bethfalva, 173 frt 38 kr. 55. Györffy Titusz törv. sz. bíró, Sz. Udvarhely, 173 frt 34 kr. 56. Szigethy István tanár, Sz. Udvarhely, 171 frt 56 kr (tanári oklevél). (Vége köv.) A hol az adóösszeg után zárjel () között megjegyzés van, ott az 1886. évi XXI. t.-cz. 26. § a értelmében, a fizetendő mennyiség kétszeresen jött számításban.

— **Nyomorból a halálba.** Dobai Ferencz 41 éves, márfalvi eszmadiamester mult hó 25-ére virradó éjjel városunkban, a behlenutcai Verestői félső ház híjjadlásán, nadrágszíjával felakasztotta magát. Beszél, hogy a terhes családú (áldott állapotban levő feleség s 4 gyermek) és szűk anyagi viszonyok között levő iparos, rokonaihoz aláírás vegett váltott hozott s hogy célját nem tudta megvalósítani, azért követte volna el tettét.

— **Megszökött iparos.** Városunkban Sándor Ferencz asztalos keresett iparos volt. A Kossuth-utczában levő üzlete látszólag virágzott s hitele is volt. Előkelő megrendelői kissé elbizakodottá tették s nem irtóztak az uri passzióktól sem. Kávéház, billard, kártya s korema napirenden voltak és az ilyen csemegék a meg lehetős magas árban dolgozott iparost is elgyengítették. Az elmúlt drága esztendő siettetett pusztulását s a naban f-leségét és gyermekeit Nagybányára, az ő anyjapokhoz küldve, nyomtalanul eltűnt városunkból. Rendőrségünk, mint szocialista hívót ismert utóbbi időben, mikor a mi iparosunknak már nem volt nyúré a becsület munkája s mások vagyonának felosztása — neki — jobb lett volna. Egy inasgyereket hátrahagyott a műhelyben. A fia nagy tüzet rakott s felhívták reá a rendőrség figyelmét és így derült ki az eset, melynek tudása után sok adós elmékedik...

— **Az országos vásár napja** városunkban kedden (e hó 4-én) lesz. A baromvásár tegnap kezdetét vette.

— **Meg egy óra.** A «Székely-Udvarhely» egyik közelebbi számában megírta, hogy a rendőrség közs. bíráskodási termében közel tíz év óta áll az óra. Bizonyára bevárják a tíz esztendőt s órállási tízéves jubileumot rendeznek és ez is csak hasznos lehet — valamelyik jóhírű vendéglősnek. Az ev. ref. egyház toronyórája szintén régóta áll s ezt még sokkal többen igénybe vennék, de nem csináltatják meg — ugy látszik. Vajjon ennek mi lehet az oka? (Beküldték).

— **A késsel játszó gyermek.** Bálint Gáspár nevű 5 éves gyermek Oroszhegy községben szülei házában az udvaron késsel játszadozott. Játék közben a kés köldökénél hasába furdott. Beszállították városunkba. Az orvos nem segíthetett már baján s nagy kínok között meghalt. Az orvos rendőri vizsgálat iratai a kir. törvényszék vizsgáló bírájához vannak terjesztve s később kitűnik, mennyiben terheli vétkes gondatlanság a szülőket.

— **A városi tanács figyelmét** felhívjuk az Árpád-utca botrányosan rossz kövezetére. A kir. törvényszéktől az állami főreáliskoláig vezető ut valóságos unicum a városunkban rossz néven ismert kövezetek között is.

— **Dívaltlevél.** Az őszi dívat feltűnt és ezt nyomon követi a téli. Amaz különösnek tetszik, mert a szép igazi nyári nap, a melyen kedvünkre lubiczkolhattunk tengeri és folyóvizekben, valóban ritka volt és most szép meleg őszre van kilátásunk; a szarint aztán az őszi dívat is kevésbé téliés, mint rendszeren. Az őszi idény első tüeménye a kis és kerek fátlyolka

nagy, tág csokordíszítéssel. E kalapok a restauratio korabeliekre emlékeztetnek az arcot keretező karimájukkal és különösen jól festenek finom, vékony arczokhoz. Ugyanilyen alaknak készülnek selyemből és satinból is szalagdudorokkal körítve. A kalapokon nagyon fog divni a bársony kimetszés selymen és viszont. E kimetszett alakok arany keretézéssel nagyon jól festenek. Szőke hajzat felett, fátlyolra alkalmazott bársony kimetszett alakoknál szebbet képzelni nem lehet. A kimetszett kerek alakok dívatos díszítést képeznek az őszi öltözetekben is. Néha az öltözék kelméjéből készül rá a kimetszett virág, lomb vagy más alak is, természetesen körülhimezve. A kimetszés helyét bársonnyal, selyemmel vagy fátlyollal töltjük ki. A nagy gallérokat is virág és arabesque alakokkal díszítjük. Nagy szerepet kezd játszani az öltözetekben a szalag. A huzott szalagokból különféle alakokat varrunk a kelmére, így virágokat, lombokat, ornament alakokat és a XV. Lajos korabeli csokrot, remekül fest a satin és tafota szalagból. E díszítés legjobban helyén lesz a tunikákon és hosszú derék-lebnyeken, melyek ez őszön a legújabbban lépnek fel. A ruhaujjak szűkebbek, mint valaha. A házi öltözetek felújakkal és kis uszályllyal készülnek. A díszes gombokat mindig előszeretettel alkalmazzák az öltözetekre; kettős gombos kabátok, gombdíszítésű aljak igen kedveltek. Az őszi dívat egyik remek tüeménye a gépránczolt fehér selyem mousseline fodrozatból készült fodorgallér. A fehér fodrozat szélén fekete mousseline dudorzat van, mely a sűrű behuzott ránczolás által remek alakzatokban üt el a fehér alapról. A gallér hármas fodrozatból áll, melyek közé aztán a fekete kigyóvonalak közt vörös rózsákat illesztünk be, míáltal festői szép nyakbodorzatos nyertünk. Igen alkalmas e fodorgallér menyekzői öltözethez felvetőnek. Constance de Vallée. (E dívaltlevelet «Az Évszak» cz. legolcsóbb (negyed-évre 1 frt) dívaltlapból mutatóványul közöljük. Megrendelhető Budapestben, a Könyves Kélmán kiadótársaságnál. Szerk.)

— **Vesztett eb.** Tibád Gergely kutyája szept. 29-én megveszett és városunkban több ebet megmarta. A vesztett kutyát és fertőztetett ebeket kiirtották s a 40 napi zárlatot rendőrkapitányságunk elrendelte.

— **Talált csomag.** Még a kereszteri orsz. vásárkor egy nagy kőtes pamut-szövetet (barhent) találtak az Oklánd felé vezető uton s azóta körözi, keresi-kutatja reudőrségünk az igazolt tulajdonost, de mai napig nem találta. A csomag vastag spárgával van körül kötve s különböző színű szöveteket tartalmaz.

— **Adományok az Orbán Balázs-szobrára.** A Székely-Kereszturon felállítandó Orbán Balázs szobra javára aduhirozhoz a következő adakozások folytak be: 1. A székelykereszturi áll. tanítóképző ifjusága által rendezett hangverseny és táncszámalom jövedelme 29 frt 31 kr, melyhez adott még Borbély Sámuel és Borbáth Dániel 1—1 frt, Antal Elek S.-Szt. György 50 kr, összesen 31 frt 81 kr. 2. Parajdról Vitális Elek gyűjtő-ívén: Vitális Elek, dr Kovács Gábor, Weber András, László Domokos 1—1 frt, Pál Gyula 1 frt 18 kr, Flepsz József, Mekkei Péter, Csiszér Zsigmond, Hercepi V. Árpád, Csanádi Attila, Szűcs, Ismeretlen, ifj. Reitter József, Mány György, Czehe Imre, Szálasi György 50—50 kr, Daróczi Albert 40 kr, Moldován Miklós, Kuti Károly, Nagy János, Nisch József, Vencél Nemesák, Szálasi Ferencz, Lázár Antal 30—30 kr, Parizs Kálmán Vilmos 25 kr, Zarály János, Láng Ádám, Schneider József, Zsigmond Sándor, Zsigmond Albert, Zsigmond Imre, Kovács M., Damó D., Xántippé 20—20 kr, öz. Wallis J.-né 15 kr, Kelemen A., Folbert K.-né, Garasi K. 10—10 kr, Osmagyar 2 kr, összesen 16 frt. 3. Székelyegyleti első takarékpénztár 60 frt. 4. A székelykereszturi márczius 15-ét rendező bizottság 6 frt. 5. Háromszéki takarékpénztár (Sepsi-Szentgyörgy) 5 frt. 6. Zsibón Major Domokos gyűjtő ívén: Bárd Wesselenyi Béla 5 frt, Major D. 3 frt, Telesi Mihály, Rácz Mihály, Pécsi Imre, ifj. Nagy Sándor, Pap Miklós, Nemes Henrik, Szabó József, Deutsch Zsigmond, Borbély Mihály orvos, Tallér István, Fehér Lajos, id. Nagy Sándor, Elekes Bálint 1—1 frt, Stark Adolf 60 kr, Szilágyi Ferencz, Egy gazdatiszt, Berkes, Hóni vendéglős, Friedman, Mózes Ferencz, Barra Mózes, Kósa Domokos, Májor Ignác, Grósz Herman, Fridrich Ferencz, Gergely István, N. N. g., Olvashatlan tanító, Kecskés Ferencz, Veres Sándor, i. Antal, Bankó Jbri, Fodor Elek 50—50 kr, Major Mór, Veres József 40—40 kr, Veitznér, Zsibó, Kispál és Mjer 30—30 kr, Molnár Miklós, Goldstein Márton, N. N. Zsibó 20—20 kr, összesen 34 frt. 7. Borbáth Dániel ügyvéd (Székely-Keresztur) 5 frt. 8. Egy székelykereszturi majális jövedelme 10 frt 17 kr. 9. Id. Ambrus János szolgabíró útján 80 kr. 10. Vári Albert gyűjtőívén a kolozsvári unitár, gymn. tanuló ifjusága. Ifj. Ferencz József, Vári Albert 1—1 frt, Veres Zoltán, Simon József, Lőrinczi Ákos, Hunvald Lajos 30—30 kr, Varga Dénes, Pajor Sándor, Miklós Zsigmond, Bedőházi Gábor, Miklósi Ferencz, Gyergyai Árpád, Istvánffy Árpád, Székely Ferencz, Simándi József, Tar Jenő, Nagy Antal, Veres Gábor, Csegezi Árpád, Kelemen György, Nagy Lajos, Lófi Ödön, Sándor Géza, Dimén Mózes, Tóth György, Balázs Ferencz, Olvashatlan, Pálfi Márton Kisgyörgy Lajos 20—20 kr, Kozma Gyula, Söfalvi Gyula, Konez József, Ürmösi Károly, Simonfi Márton 10—10 kr, összesen 8 frt 20 kr. 11. Mikés János (Gyaluhó) 1 frt. 12. Gyermek szini előadásból Székely-Kereszturon 15 frt 36 kr. Az eddigi gyűjtés 194 frt 44 kr. Fogadják a nemes szivű adakozók hazafias áldozataikért a szobor-bizottság köszönetét. Székely-Keresztur, 1898. augusztus 24. B a r a b á s Lajos, biz. pénztárnok.

Közönség köréből.*

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becses lapja 36. számában mellélt „Juttassuk jövedelmi forráshoz a kis gazdát” cz. füzetemben azon szövegezt, hogy »meg kellett etetni, itatni a megszavazókat» — mint félreértésre okot szolgáltató kifejezéseket ezennel nyilvánosan visszavonom.

Benczéd, 1898. szept. 26.

Mély tisztelettel:

Gyarmathy Dénes,
tanító.

* Ezen rovatban helyet adunk minden közérdekű felszólalásnak, de a felelősség a beküldőt terheli.

HIVATALOS RÉSZ.

Udvarhely vármegye alispánjától. Sz. 22189—98. alisp. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi község elüljáróságának. Közhírtétellel végett értesitem, hogy Bikafalva község szarvasmarha-állományában a száj- és körömfájás; Ége község sertésállományában a sertésvész járványosan fellépett s ezen községekre a zárlat el van rendelve. Székely-Udvarhely, 1898. szept. 23-án. Jakab Gyula, alispán.

HIRDETÉSEK.

Szám 18724—1898. fszb.

Árverési hirdetmény

A homoródabásfalvi közbirtokosság tulajdonát képező, eladásra kijelölt 2062 frtra becsült tölgy és bükk erdő iránt e hó 9-én megkísérlett árverés eredményre nem vezetvén, a II-ik árverésre határidőül ez évi október hó 10-ike délelőtt 9 óráját tűzöm ki Abásfalva község házához.

A feltételeken változtatás nincs, bánatpénzül a kikiáltási árak 10%-a teendő.

Oklánd, 1898. szeptember 24.

Beneze Dénes,
szolgabíró.

Az

erdélyi hegyi borok

TEUTSCH B. JÓZSEF
pinczéjéből
(Segesvárt, Erdélyben)

Árjegyzék kivonata:

Nagy-Küküllömenti 1896-beli	1 liter	36 kr.
Marosmenti	1 liter	40 kr.
Kis-Küküllömenti	1 liter	42 kr.
Bolkácsi	1 liter	60 kr.
Dánosi	1 liter	65 kr.

üveg nélkül. Az üvegekért 7 kr fizetendő és ugyanez árban tisztán kimosva visszavétetnek.
Főraktár: GALJÁNOS fűszer- és csemegeüzletében Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca).

Eladó zsír.

Alulírtnál idei tisztán kezelt szűrt hájszír kapható, kupája 1 frt 15 kr, 20 kupás kandedrókban, avasságtól mentes.

Tinios András,
mészáros Zetelakán.

Husz anyakas méhem van eladó, melyeket kívánság szerint házhoz is szállíthatok.
Medesér, 1898. szept. 20.

FERENCZI ÁRON,
lelkész.

18384—98. fszb. szám.

Árverési hirdetmény.

Vargyas közbirtokosság tulajdonát képező tölgy és bükk erdőkre vonatkozólag f. hó 12-én megkísérlett árverés eredményre nem vezetvén a II-ik árverésre határidőül ez évi október hó 10-ike d. e. 10 óráját Vargyas község házához tűzöm ki.

Az árverési feltételek változatlan fentartatnak. Kikiáltási ár marad az alsó és tölgy erdőre 30427 frt, a felső erdőre 38139 frt, bánatpénzül ezeknek 10 százaléka teendő.

Oklánd, 1898. szept. 14-én.

Benedek Imre,
főszolgabíró.

BOR

valódi szőlőléből, különböző minőségekben
csakis

FERNENGEL GYULA

Jó hírű pinczéjében Székely Udvarhelyt (Kossuth-utca) kapható a következő árakban:
Literenként 80 krtól 1 frt 20 krig. 5 literen felül 26 krtól 1 frt 10 krig. Nagyban adó nélkül 50 lit. hordókban hektónként 20 frttól 38 frtig.
Részletes árjegyzék s minták ingyen és bérmentve.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké. Ára darabonként 3 frt. Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óralánc 60 kr.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbe-tegységétől megment. Tartós és pénzt megtakarító. Darabja 3 frt. A penge csillagos acélból és a többi részei alpacából vannak.
Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

Pollák Sándor főbizományosnál
BUDAPEST, V. ker., Kálmán-utca 17.
Gyűjtőknek 5 darab után egy ingyen küldetik.

Nyomatott a kiadótulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt, 1898.

Haszonbérlet.

Udvarhelyvármegyében Bethfalva községében és határán, valamint Timafalva határán levő birtokaimból 242 hold területű, nagyon jó minőségű tagosított részt, egy 3 szoba, téli és nyári konyhából álló lakással, terjedelmes gyümölcsös és veteményes kerttel, gazdasági épületekkel, gazdasági felszerelések- és eszközökkel, egy korcsmaházzal, egy háromkővű, nagyon jó állapotban levő és jó vidékü lisztelő malommal, 6 zsellértelekkel és házzal együtt 1899. évi márczius 1-étől kezdve 6 (hat), esetleg 12 (tizenkét) évre haszonbérbe szándékozom adni.

Mindezek évi haszonbérére, alku kizárásával, 3320, háromezerháromszázhusz forint oszl. értékben.

Mindennemű állami, megyei és községi adót és tűzbiztosítást haszonbérlető köteles fizetni.

A haszonbér felévenként előre, minden év márczius és szeptember 1-én fizetendő.

A haszonbérletnek adok évenként az erdőben 12 köböl tűzfát, melynek vágatási költségei haszonbérlető fogják terhelni.

Haszonbérletni szándékozók értekezhetnek velem 1898. november 1-éig Segesváron a Bajor-utczában 770. házszám alatt levő irodámban.

Segesváron, 1898. szeptember 27-én.

Sebesi Ákos,
kir. közigazgató.

15490—1898. szb. szám.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegyében a VIII-ik közegészségi körorvosi állomás lemondás folytán üresedésbe jött.

Ezen körhöz Szt.-E.-Oláhfalva, K.-Oláhfalva, Lövete és H.-Almás községek tartoznak Szent-E.-Oláhfalva központtal, a hol a körorvos köteles lakni.

Fizetése 400 forint és természetbeni szállás.

A körorvos nyáron a homoródi gyógyfürdőn fűző orvosi teendőket végezvén, azért külön 200 frt fizetés s a fürdőben két szobából álló lakás illeti. Az orvosi rendelvények, valamint a műtétek díjai is szabályozva vannak 50 krtól 150 forntig, vagyontalan betegek díj nélkül gyógykezelendők.

Járvány kiütése, vagy hivatalból tett kiküldetésnél a körorvost díj nem illeti csak természetben kiszolgáltatandó fuvar, vagy annak ára kilométerenként 10 kr.

A körorvos köteles leendő havonként és fél évenként a járási orvoshoz egészségügyi jelentést és kimutatást beküldeni. A pályázni kívánók felhivatnak, hogy az 1876 évi XIV. t.-cz. értelmében felszerelt folyamodványokat 1898. évi október hó 10-én alulírt járási főszolgabíróhoz adják be.

Székely-Udvarhelyt, 1898. szept. 10.

Dr Demeter Lőrincz,
főszolgabíró.

665—989. a. sz.

Versenytergyalási hirdetmény.

A székelyudvarhelyi m. kir. államépítészeti hivatal területén levő héjasfalva—csik—gyimesi állami közuton 1899, 1900, 1901, 1902, 1903 és 1904 években eszközözendő kavicszállítás biztosítása végett a folyó 1898. évi október hó 20-án a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium és a fent nevezett államépítészeti hivatal helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján versenytergyalás tartatik.

Felhivatnak ennél fogva vállalkozni akarók, hogy ajánlataikat a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium segédhivatalának igazgatójához, vagy a fent említett államépítészeti hivatalhoz címelve, legkésőbb a kitűzött tergyalási nap d. e. 10 órájáig nyujtsák be. A később beérkezett ajánlatok, valamint általában a bármikor beérkezett táviratok és utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok öt pecséttel zárt borítékban a címzés felett világosan kiírandó az államépítészeti hivatal és azon állami közut neve, melyre az ajánlat vonatkozik.

Az ajánlatok az államépítészeti hivatalban átvehető ajánlati és felosztási kimutatási minta szerint teendőek meg.

Azon esetben, ha ajánlattevő a kereskedelemügyi Miniszter ur Ö Nagyméltósága által elfogadott s az államépítészeti hivatalnál kitett kőmintától eltérő kőanyagot kívánna szállítani, ennek saját pecsétjével ellátott két mintáját ajánlatához mellékelni s egyuttal a felosztási kimutatás 6. rovatában a termelési helyet is megjelölni tartozik.

Az árnak a kereskedelemügyi Miniszter ur Ö Nagyméltósága által elfogadott s az államépítészeti hivatalnál kitett mintával azonos, vagy bár attól eltérő, de legalább is oly minőségű anyagra kell vonatkoznia.

A benyújtott ajánlatok vissza nem vonhatók s mindegyik ajánlattevő ajánlatának beadásától számított nyolcz hétig kötelezettségben marad.

Az államépítészeti hivatal területén átvonuló minden egyes állami közutra külön ajánlat nyujtandó be.

Az állami közutnak csupán egyes részeire tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. Ugy az ajánlat, mint a hozzá mellékelte felosztási kimutatás szabályszerű bélyeggel látandó el és mindkettő az ajánlattevő által aláírandó.

A bánatpénznek az állampénztárba, vagy adóhivatalba történt befizetését igazoló nyugta az ajánlatához csatolandó.

A bánatpénznek a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatásban kitett mennyiség után az ajánlott árak összegének 5 százalékát kell kitenni.

Kézpénz vagy értékpapír az ajánlatához nem mellékelendő.

Azoknak az ajánlattevőknek, kiknek ajánlata el nem fogadtatott, bánatpénze az árlejtés eredménye feletti határozathozatal után fog kiadatni, illetve az intézkedés a kiadatás iránt megtehető.

A tett ajánlat vállalkozót azonnal, a kinevezett azonban csak azon naptól fogva kötelezi, melyen azt kereskedelemügyi Miniszter ur Ö Nagyméltósága elfogadja.

A szállítási szerződés és részletes feltételek, az ajánlati minta s ennek mellékletét képező felosztási kimutatás és kőminták az államépítészeti hivatalnál a szokott hivatalos órákban átvehető, illetve megtekinthetők.

Kelt Székely-Udvarhelyen, 1898. évi szeptember hó 27-én.

A hivatal főnöke:

Diószeghy Samu,
kir. főmérnök.